

Draaman avulla lapsen oikeudet tutuiksi

Tämän lyhyen draamaprosessin (3-4 oppituntia) teemana on **yksi keskeinen ihmisoikeussopimus eli YK:n lapsen oikeuksien sopimus**. Lämmittelytehtävistä (a-d) voi valita vain osan ryhmän ja käytettävissä olevan ajan mukaan.

Oppimistavoitteena on tehdä lapsen oikeuksia tutuksi osallistujille erilaisten draaman työmenetelmien avulla ja käydä keskustelua aiheesta. Draamamenetelmissä on erityisen hyvää se, että menetelmät eriyttävät osallistujat sekä auttavat kokonaisvaltaisesti eläytymään (empatiakasvatus). Jokainen osallistuja voi tulla harjoitukseen omista tiedollisista, taidollisista tai muista lähtökohdistaan. Kun jokainen tuo omat lähtökohdansa mukaan, mahdollistetaan erilaisten mielipiteiden ilmaiseminen ja oman mielipiteen perusteleva. Näin omat ja muiden näkökulmat avartuvat (suvaitsevaisuuskasvatus).

On tärkeää sopia työskentelyn rajat/kehykset, jotka tekevät työskentelystä mieluista esim. osallistumispakon poistaminen, jolloin ilman perusteluita harjoituksesta voi irtautua ja seurata sivusta. Näin jokainen osallistuja osallistuu merkitysten luomiseen omista lähtökohdistaan ja ryhmä sitoutuu työskentelyyn.

Taustaa draamatyöpajaan

Riittävän isoon tilaan luodaan käsiteltävän alueen (esim. Afrikka) tunnelmaa musiikilla, kuvilla ja pienillä esineillä. Näiden avulla osallistujat johdatetaan teeman pariin. Näitä "merkkejä" käytetään koukkuna draamatyöskentelyyn. Osallistujien lukumäärä ja ikä on pyritty ottamaan huomioon työtapoja valittaessa ja draamallista kontekstia yhdistetään käytettävään kieleen. Käytetty kieli rajaa roolit ja liittyy ne teemaan (lapsen oikeudet) heti alussa. Roolin sovittaminen valittuun kontekstiin on keino keskittyä haluttuun teemaan.

Eteneminen:

a. Aloitusrinki lämmittelynä (= tullaan tutuiksi, 10 min):

- esim. piirissä istuen rummutus + nimi- rinki, jossa keksitään rytmi ja sanotaan nimi (taustalla soi hiljaa afrikkalainen rummutus/musiikki)

tai

- pantomiimina eläinhahmo + nimi, joista painettava mieleen muutama (tarkkaavaisuustehtävänä, muista eläin + nimi ja esitä toisella kierroksella yksi sellainen, joka jäi mieleen)

b. Esineet lattialla (= virittäytyminen teemaan, 10 min):

- Miten esineet/asiat lattialla voisivat liittyä lapsen elämään esim. Afrikassa. Ohjaaja voi jatkaa juttua lapsen oikeuksien suuntaan esim. ”*Aivan. Afrikassa kaikilla alueilla ei ole tarpeeksi ruokaa, vaikka kaikkien lasten tulisi saada riittävän monipuolista ravintoa. Jokaisella lapsella on oikeus ravintoon.*” (Esineinä afrikkalainen naamio-taulu, jalokiviä, djembe -rumpu, norsu ja leijona-eläimet, luuta, käärme, hedelmä...)

c. Lämmittelytanssi (= rentoutuminen, vapautuminen 5 min)

- Afrikkalainen ”rituaalitanssi” taustamusiikin tahtiin. Ohjaaja johdattelee hyvän elämän perusasioiden eli lapsen oikeuksien äärelle kysyen, ”Mistä hyvän elämän mahdollistavasta asiasta köyhässä kylässä iloittaisiin?” Esim. puhdasta vettä saatu kylään tai lapset pääsevät kouluun ja tuulettavat ja iloitsevat siitä. Muutama liike, jonka muut toistavat. (Tavoitteena, että tullaan tutummiksi, rentoudutaan työskentelyyn; taustalla afrikkalainen musiikki)

d. Janatyöskentely (10 min):

- Väitteitä lapsen oikeuksiin liittyen janatyöskentelynä - samaa mieltä- eri mieltä! Oppilaat valitsevat paikkansa mielipiteidensä mukaan ja halukkaat voivat perustella valintaansa ja käydään keskustelua asioista (1-10 väitettä, jotka esitetään suullisesti).

e. Lööppiotsikot (20- 30 min):

- Aivan aluksi jokainen lukee piirissä ääneen yhden Lapsen oikeuksien sopimuksen artiklan, jotka on leikattu irralleen ja arvottu osallistujille. Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä löytyy sivulta www.unicef.fi/LOS_lyhyt . Artiklat kerätään takaisin ja jakaannutaan n. 4-5 hengen ryhmiin.

Seinälle ripustetaan eri maista kuvia, joissa lapsia erilaisissa vastakohtaisissa ympäristöissä esim. sota-rauha, yksinäisyys- perhe, maaseutu-kaupunki, luonnonympäristö-rakennettu ympäristö. Arvotaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen yksi artikla kullekin ryhmälle. Ryhmän tulee keksiä "kokuotsikko" (= lööppi) kuvan ja saamansa artiklan avulla. Osa ryhmistä voi kirjoittaa lasten oikeuksien toteutumisen puolesta, osa kirjoittaa niiden rikkomuksista. Lopuksi katsotaan, millaisia kokuotsikoita saadaan aikaan.

f. Pullaukot (20-30 min):

Piirretään A2 pullaukot/roolihaamot ryhmissä valitun lööpin pohjalta eli sijoitetaan roolihammo lööpin kontekstiin. Jokainen ryhmä pohtii roolihammole valitussa kontekstissa sille oikeutettuja asioita, mikäli niitä on. Esim. nimi, perhe ja suku, varallisuus, millainen koti, millainen terveys, kiinnostuksen kohteet, mitä tekee päivittäin, mistä haaveilee. Ryhmät esittelevät tuotoksensa ja keskustellaan hahmoista. Valitaan hahmoista yksi mielenkiintoinen

g. Kuuma tuoli (10 -20 min):

Valitaan oppilas kuumaan tuoliin edellisessä tehtävässä valitun mielenkiintoisen hahmon rooliin. Muut selvittävät hänen tuntojaan kysymysten avulla ja samalla luodaan taustaa roolihammole. 1 henkilö menee roolihenkilön taakse "kaiuksi" ja vastausten perään sanoo, mitä roolihammo "oikeasti ajattelee".

h. Yhteenveto (45 min):

Uutinen/Kirje/Päiväkirjan sivu/Piirustus/Tanssi/sorminukke-esitys/improvisoitu näytelmä/ stillkuva/ patsas/ muu tekotapa, joka valitaan henkilökohtaisen kiinnostuksen mukaan. Tehtävän voi tehdä yksin, pareittain tai ryhmässä. Lisää haastetta tehtävään saa, jos ottaa tilanteeseen UNICEFin avustus työntekijän, joka kohtaa lapsen oikeuksien rikkomuksia alueella. Miten hän reagoi varsinaisten asukkaiden rinnalla.

Esitetään esitykset ja keskustellaan niiden herättämistä ajatuksista.

Lopuksi levitetään lattialle värillisiä huiveja/ paperilaput. Osallistujia pyydetään menemään sen värin kohdalle, joka kuvaa tunnetta/ tunnelmaa joka on nyt draamaprosessin jälkeen. Osallistujat kertovat, miksi väri ja mikä oli itselle merkittävintä ja jäi parhaiten mieleen draamasta!